

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

26. søndag i treenighetstiden – 17. november 2013

Prekentekest: Luk 13,10-17

Lesetekst 1: Ordsp 14,21-22.25.31

Lesetekst 2: Fil 1,20

En fornyet helgedagsfeiring

Situasjonen:

Hvis vi legger til grunn at Lukas har ”skrevet ned alt i sammenheng” (Luk 1,3), så hendte dette mens Jesus var på vei til Jerusalem til den siste og avgjørende påsken. En rekke møter med mennesker, og flere helbredelser skjer langs ruten. Noen mener akkurat denne fortellingen skjer i Perea, området øst for Jordan, mellom Genesaretsjøen og Dødehavet. I det tilfelle har Jesus kommet langt på veien fra foten av Hermonfjellet helt i nord, der vandringen startet, og Jeriko i sør der oppstigningen til Jerusalem begynner.

I mitt forkynnerarbeid blir det oftest til at jeg finner et eneste tema i tema i teksten som får all oppmerksomhet. Slik blir det denne gangen også, særlig fordi jeg vil få familiegudstjenester som ramme. Mitt valg er:

Fornyet helligdagsfeiring

Både denne søndagen og forrige søndags tekst vekker diskusjon om rett bruk av sabbaten. Jesu helbredelser virket provoserende på det åndelige lederskap. Jeg tror det er på høy tid med en tematisert forkynnelse om vår helligdagsfeiring.

Sabbaten på Jesu tid – vår helligdagsfeiring - var forsøkt vernet med mange regler for hva som gikk an og ikke. Slik er det i jødedommen den dag i dag. Som kristne har vi ofte gjort narr av både reglene og jødene for dette. Det kan vi like godt slutte med. For mens de gikk vel langt i å utstyre sabbaten med regler som i sin konsekvens hindret gode gjerninger, har vi i vår tid og kultur fjernet så å si alt som kan hjelpe oss til å gjøre helg til helg. Det siste er like ille som det første, kanskje verre. For i jødisk tradisjon kan jeg tross alt merke en ærefrykt for sabbaten/helgedagen, en indre kjerne av respekt bak alle reglene. Mens vi i vår tradisjon ikke har noe igjen når vernereglene omkring søndagen er vasket ut, både fra kulturen og fromhetslivet.

(I parentes bemerket: Nå har våre politikere stilt oss overfor et nytt valg. Skal vi tillate søndagsåpne butikker? Og for hver enkelt av oss: Skal vi benytte oss av tilbudet om det kommer? Det er kanskje symptomatisk for tiden at kirken har vært ganske taus i saken).

Så, i stedet for nok en gang å bruke teksten til å raljere over jødene strenge sabbatsfeiring, og vår egen nære fortids stramme søndagspraksis, kan vi velge å utfordre offensivt. Hva er rett helligdagsfeiring i dag?

En fornyet helligdagsbevissthet

Vi kan begynne med å minne hverandre om at det 3. budet gjelder. Det henter sin begrunnelse i

selve skapelsen og den hviledag som Herren selv unte seg. I hviledagen ligger det velsignelser, både i hvilen og i tilbedelsen som dagen skal romme.

Vi må våge å spørre om ikke det er på tide å finne tilbake til både hvilen og helligheten. En har sagt: Veien til å kunne si et stort ”ja” til noe, er å underveis i flere små ”nei” til andre ting. Mange av oss vil ha godt av en ryddesjau i aktiviteter som har fylt helga. Ikke for at hver enkelt ting i seg selv er galt, men summen av det hele hindrer det beste.

Med til det beste er å bruke helligdagen til gode ting. Slik Jesus gjorde. Summen av søndagens tekster peker på nettopp det. For eksempel Ordspr 14.21. Synd gjør den som forakter sin neste, salig er den som viser medynk med de fattige.

Fra teori til praksis

Det er nødvendig å gi praktisk hjelp til å etablere helligdagen på nytt i hjemmene. Ritualer er et gode både for små og store. Her kan jødene komme oss til hjelp. Deres måte å innlede og avslutte sabbaten på, i vår tid, har elementer det er mulig å kopiere.

Israelsmisjonen har program for sabbatskvelder. Det kan anbefales, men vil passe best å bruke bare av og til. Det består av lystenning, bønn, deling av vin (druesaft) og brød som tegn på Guds gaver til livet, sanger m.m. Det finnes enklere varianter, der den enkleste kan være slik:

Ved helgas innledning, lørdag kveld eller søndag morgen: Sett to lys på en duk, tenn dem og be en takkebønn for lyset som gir liv i naturen og for Jesus som verdens lys. Be så om velsignelse over helga.

Ved helgas avslutning, søndag kveld: Tenn de samme to lysene på nytt, takk for helga og be for dagene som ligger foran.

Rundt disse små korte ritualene, kan det være en samtale om henholdsvis hva helga skal inneholde og hvilke utfordringer dagene foran har.

Jeg gleder meg allerede til å demonstrere dette ritualet i familiegudstjenesten. Jeg vil samle barna rundt et bord, tenne lysene, be bønnene og dele saft og brød med dem.

Oddbjørn Stjern

Sokneprest i Gauldal prosti i Nidaros bispedømme. Mangeårig engasjement, en periode også ansettelse, i Israelsmisjonen.

<mailto:oddbjorn.stjern@loqal.no>